

spěvek profesora psychiatrie Guensberga o významu vlastní metody výdrže fixace bodu za ztížených podmínek. Příspěvek G. Geréba z Vysoké školy pedagogické Sege-dinské university podává zprávu o laboratorním modelu práce v textilním průmyslu umožňujícím sledovat individuální rozdíly výkonnosti v senzoryckomotorické činnosti. B. Chalupa (brněnská klinika chorob z povolání) uveřejňuje zde „Experimentální model časového průběhu pozornosti“, bohužel s nevhodným statistickým zpracováním (neodůvodněný „index stabilita“, nepoužití metody trendů) a z toho plynoucí slabostí závěrů. Dva příspěvky z bratislavské filosofické fakulty University Komen-ského se týkají patologie (Pardel — dyslexie, Kondáš). Kondáš experimentálně ověřil kombinaci léčebné metody interferenčního utlumování s metodou „uvolnění tenze“ při odstraňování tiku. Tardy diskutuje ve svém článku možnosti faktorové analýzy pro výzkum osobnosti. Kováč (kromě experimentálních příspěvků) publikuje úvahu „O specifických a nespecifických problémech psychologie“. Podrobnější posouzení jednotlivých příspěvků se vymyká z možnosti jednotlivce. Roste odpovědnost redakčního řízení redakci předložených příspěvků.

Vcelku je obsah ročníku 1965 poměrně rozmanitý a úroveň vysoká tím, že se opírá až na výjimky o znalost jak výsledků, tak i metod současné psychologie a přispívá pokroku vědy experimentálními pracemi. I referátové přehledy mají doborou úroveň a v našich poměrech i zvláštní význam.

D. Kováč, Vl. Tardy

XVIII. MEZINÁRODNÍ PSYCHOLOGICKÝ KONGRES

Poprvé v dějinách psychologie je pořádán Mezinárodní kongres psychologů v SSSR. V rámci Mezinárodního svazu vědecké psychologie jej organizuje Sovětská psychologická společnost. Rozsahem projednávaných problémů, širokým zastoupením psychologů různých zemí i způsobem organizace bude významnou událostí.

Kongres bude zahájen 4. srpna 1966 v Moskvě. Do programu plenárních zasedání kongresu budou kromě řeči presidenta kongresu A. N. Leontjeva zařazeny

večerní přednášky tří významných psychologů různých zemí. Prof. Piaget (Švýcarsko) přednese referát o místě psychologie mezi ostatními vědami, N. Miller (USA) věnuje svou přednášku výsledkům soudobé psychofyziologie v oblasti potřeb a pudů, prof. A. A. Smirnov (SSSR) bude hovořit o vývoji psychologie v SSSR. Na přednášku prof. Smirnova naváže skupina referátů sovětských psychologů, věnovaná hlavním vývojovým liniím sovětské psychologie, jejím filosofickým a fyziologickým základům a problému vývoje psychických procesů, který byl u nás zvláště originálně rozpracován.

Těžiště kongresu bude v 38 symposiích. Budou věnována *biologickým a fyziologickým problémům psychologie, základním problémům obecné psychologie, problémům psychického vývoje dítěte a problémům sociální psychologie*. Na všech symposiích bude předložen k projednání velký cyklus referátů, jejichž text bude předem otištěn. Pouze část otištěných referátů bude přednesena ústně. Mnohem větší část bude figurovat jako tištěný materiál, který bude účastníkům rozeslán předem, a který se bude projednávat bez ústního přednesu. Taková organizace symposií umožní zapojit do aktivní účasti mnohem větší počet vědců z různých zemí, než jak tomu obvykle bývá, a zabezpečí mnohem větší možnosti pro širokou diskusi. Současně taková organizace umožní vydat materiály kongresu v podobě série knih, z nichž každá bude věnována skupině příbuzných psychologických problémů, a v nichž se zobrazí stav nejdůležitějších problémů psychologie v r. 1966. Předpokládá se, že na symposiích bude projednáno přes 600 referátů.

Skupina symposií, věnovaných *biologickým a fyziologickým problémům psychologie*, bude obsahovat 10 symposií o nejdůležitějších otázkách fyziologie vyšší nervové činnosti a psychologie, a také o otázkách biochemických základů chování a neuropsychologie.

Symposium „*Ekologický a etologický výzkum chování*“ (organizátor prof. A. D. Slonim, Leningrad) bude věnováno analýze biologických základů chování zvířat. Bude předložen materiál, dokazující význam prostředí a životních podmínek pro utváření základního inventáře vrozených forem cho-

vání zvířat. Zúčastní se ho významní představitelé této oblasti Chauvin (Francie), N. Tinbergen, W. Thorpe a R. Hinde (Anglie), G. Tembrock a Eibl-Eibesfeldt (NDR), Carmichael (USA) aj.

Symposium „*Kybernetické aspekty integrační činnosti mozku*“ (organizátor prof. P. K. Anochin, Moskva) si klade za úkol projednat otázky autoregulačních soustav, ležících v základě chování, a analyzovat vztahy vyšší nervové činnosti a kybernetiky. Zvláštní pozornost bude věnována soudobým názorům na reflexní kruh, fyziologické mechanismy anticipace budoucnosti a jejího modelování. Symposia se zúčastní významní představitelé sovětské a zahraniční fyziologie — N. A. Bernštejn a E. I. Bojko (SSSR), Fessard (Francie), Minski (USA), Drieschel (NDR) aj.

Symposium „*Celostní formy podmíněně reflexní činnosti*“ (organizátor prof. E. A. Asratjan, Moskva) podá přehled současných výsledků analýzy reflexních mechanismů celostních forem chování. Účastníci tohoto symposia uvedou materiál o reflexních mechanismech regulace pudů, emocí a složitých forem dynamických stereotypů. Mezi účastníky budou známí specialisté J. Olds (USA), L. G. Voronin a L. V. Krušinskij (SSSR), D. Krech (USA) aj.

Symposium „*Klasické a instrumentální podmíněně reflexy*“ (organizátor prof. J. Konorski, Polsko) si klade velmi významný úkol — srovnat klasické metody výzkumu podmíněných reflexů se způsoby výzkumu „operantního chování“, které jsou velmi rozšířeny v soudobé americké psychologii, a hodnotit tuto novou formu podmíněně reflexní činnosti, přibližující nás některým mechanismům aktivního chování. V tomto symposiu vystoupí spolu se sovětskými vědci — M. E. Vargou, E. A. Asratjanem, J. M. Pressmanem — řada zahraničních vědců — S. Soltysik a J. Konorski z Polska, J. Seward, G. Kimble a G. Razran (USA), Le Ny (Francie) a mnozí další.

Symposium „*Orientační reflex a pozornost*“ (organizátor prof. E. N. Sokolov, Moskva) má předložit údaje posledních let o této velmi důležité formě reflexní činnosti, zabezpečující aktivní stav organismu a ležící v základě pozornosti. Zvláštní místo tu budou mít údaje o výzkumech orientačního reflexu na úrovni jednotlivých

neuronů. Kromě spolupracovníků laboratoře prof. E. N. Sokolova, která právem zaujímá v tomto problému přední místo, zúčastní se symposia A. B. Kogan (SSSR), J. Segundo a D. Lindsley (USA), G. Guardiola (Mexiko), E. Garcia Aust (Uruguay), T. Weiss (Československo) aj.

Velmi zajímavé bude symposium „*Elektrofyzilogické koreláty chování*“ organizované známým anglickým fyziologem prof. Grey Walterem. Mají tu být proanalyzována fakta o tom, jak se projevují v elektrofyziologických ukazatelích jevy, důležité pro chování, jako je aktivace, emocionální napětí aj. Zároveň mají být kriticky zhodnoceny pokusy stanovit bezprostřední spojitost elektrofyziologických změn se složitým obsahem psychické činnosti. Symposia se zúčastní N. L. Bechtěrevová (Leningrad) a M. K. Livanov (Moskva), M. Brehier (USA), R. Galambos (USA), J. Layon (USA), W. Storm, Van Loewen (Holandsko) aj.

Dvě symposia budou věnována mezním otázkám psychologie a biochemie, v nichž došlo v posledních letech ke zvlášť velkému vývoji. V symposiu „*Biochemické základy chování*“ (organizátor prof. R. Russell, USA) budou projednány základní problémy biochemického kódování chování a předloženy údaje o změnách mozkových funkcí pod vlivem biochemických podnětů. Symposia se zúčastní M. Rosenzweig (USA), S. Smitis (Skotsko) aj. — V symposiu „*Psychofarmakologie a regulace chování*“ (organizátor prof. A. Summerfield, Anglie) se zhodnotí údaje o možných formách řízení chování prostřednictvím farmakologického působení. Bude rovněž věnována pozornost výsledkům, které vedly k bouřlivému rozvoji psychofarmakologie jako vědy v posledních letech.

Speciální symposium, věnované památce sovětského psychologa B. M. Těplova, se bude zabývat *fyziologickými základy individuálních psychických rozdílů*. (Organizátorem je V. D. Nebylicyn.) Budou zhodnoceny objektivní metody zjišťování individuálních vlastností nervových procesů, ležících v základě individuálních psychických rozdílů, a posouzeny základní fyziologické faktory ovlivňující zvláštnosti chování lidí. Kromě pracovníků laboratoře prof. B. M. Těplova, se symposia zúčastní H. Eysenck (Anglie), S. Franks (USA),

Urban a Matron (Maďarsko), Strelau (Polsko).

Nová oblast psychologické vědy — neuropsychologie — bude zastoupena symposiem „*Čelní laloky a regulace chování*“ (organizátor prof. A. R. Lurija, Moskva). V tomto symposiu bude posouzena funkce čelních laloků v regulaci nejsložitějších forem chování, zejména jejich úloha v regulaci stavů aktivity a programování složitých forem pohybového a intelektuálního chování. Kromě sovětských autorů (A. R. Lurija, J. D. Chomskaja, A. I. Šumilina, N. A. Šustin aj.) se ho zúčastní S. Brutkovski (Polsko), K. Pribram, H. Harlow, D. Meler, M. Mishkin (USA), B. Milner (Kanada) aj.

Na kongresu budou tak důkladně projednány základní problémy neurofyzilogického a neuropsychologického přístupu k analýze chování.

Druhá — a to základní — část kongresu, zahrnující osmnáct symposií, se bude zabývat problémy *obecné psychologie*, včetně některých teoretických problémů inženýrské psychologie.

Tato část začne symposiem „*Matematické modelování psychických procesů*“ (organizátor prof. W. Estes, USA). Jak známo, posledních deset let vývoje psychologie je charakterizováno širokým pronikáním matematických metod do výzkumu psychických procesů a pokusy o jejich matematické modelování. Symposium posoudí základní formy matematického modelování psychické činnosti i meze aplikace této metody v psychologii. Symposia se zúčastní R. Audley (Anglie), J. Falmant (Belgie), A. Rouanet (Francie) a řada sovětských vědců.

Symposium „*Motivy a vědomí v chování člověka*“ (organizátor prof. J. Nuttin, Belgie) posoudí základní otázky formování složitých vědomých motivů činnosti člověka a úlohu, kterou má poznávací činnost člověka v utváření specificky lidských motivů. Symposium má porovnat tento přístup k psychologii člověka s velmi rozšířenými pokusy „hlubinné“ psychologie, snažícími se najít zdroj lidského chování v biologických nevědomých pudech. Symposia se zúčastní D. Berlyne (Kanada), A. N. Leontjev (SSSR), D. McClelland (USA) aj.

Zajímavé bude symposium „*Experimentální výzkum ustanovky*“ (organizátoři — prof. A. S. Prangišvili, prof. R. G. Natadze — oba z Tbilisi — a prof. V. F. Bassin — Moskva). Budou zde předloženy práce školy vynikajícího sovětského psychologa D. N. Usnadze, i řada výzkumů výzkumů, které se vedou v tomto směru v různých zemích. Posoudí se vliv ustanovky na celostní modifikaci osobnosti i možnosti jejího experimentálního výzkumu. Symposia se kromě řady sovětských psychologů zúčastní P. Pichot (Francie), D. Shakow a A. Luchins (USA), A. Jus (Polsko) aj.

Následuje skupina symposií věnovaných *psychologickým problémům vnímání*, které byly v minulých letech značně rozpracovány v souvislosti s vývojem neurofyzilogie a kybernetiky.

Symposium „*Výzkum senzoričkových procesů na úrovni neuronů a chování*“ (organizátor prof. G. V. Geršuni, Leningrad) projedná nejnovější údaje o senzoričkových (sluchových a zrakových) procesech a jejich objektivních ukazatelích, získané částečně s pomocí techniky mikroelektrod. Bude zhodnocen jejich význam pro psychologii čivosti. Symposia se zúčastní V. D. Glezer a V. G. Samsonova (Moskva), I. Katcuki (Japonsko), R. Jung (NSR), J. Bureš (Československo), D. Green a L. Ganz (USA).

Symposium „*Odkrývání a identifikace signálů*“ (organizátor prof. B. F. Lomov, Leningrad) posoudí významný problém obecné a inženýrské psychologie — vydělení signálu ze šumu a psychologickou analýzu procesů, vedoucích k odkrývání signálů. Zúčastní se S. Cherry (Anglie), J. Leptat (Francie), B. F. Lomov (SSSR), J. Křivohlavý (Československo) aj.

Důležité bude symposium „*Teorie informace a vnímání*“ (organizátor prof. Fraisse — Francie). Má posoudit formy a meze aplikace teorie informace na psychologický výzkum vnímání. Symposia se zúčastní M. Pozner (USA), G. Ekel (Polsko), R. Rabbitt (Anglie), L. Vekker (Leningrad), D. Konopkin (Moskva) aj.

Otázky vytýčené předešlým symposiem budou prohloubeny ve speciálním symposiu „*Proces zpracování informace u člověka*“ (organizátor prof. F. Klux, NDR). Budou tu posouzeny údaje psychofyzických výzkumů zpracování informace a analyzo-

vány pokusy modelovat proces zpracování informace, probíhající na různých úrovních poznávací činnosti. Symposia se zúčastní kromě F. Kluxe J. Gibson (USA), K. Steinbuch (NSR), I. Šípoš (Československo) aj.

Skupina symposií o obecných otázkách psychologie vnímání bude zakončena symposiem „*Problém vnímání prostoru a času*“ (organizátor prof. B. G. Ananjev). Budou zde předloženy údaje o odrážení simultánních (prostorově organizovaných) a sukcesivních (časově následných) vlivů a shrnuty metody jejich experimentální analýzy. Symposia se zúčastní řada sovětských a zahraničních badatelů: E. Š. Ajrapetjanc a B. G. Ananjev (Leningrad), D. G. Elkin (Oděsa), E. G. Gellerštejn (Moskva), F. N. Šemjakin (Moskva), R. Gregory (Anglie), K. Smith (USA), I. Akišige a T. Kuroda (Japonsko), K. Holt Hansen (Dánsko), J. Černíček (Československo), E. Fischbein (Rumunsko).

Tři speciální symposia budou věnována novým směrům ve výzkumu paměti.

Především to bude symposium „*Biologické základy paměťových stop*“ (organizátor prof. Pribram, USA). Symposium má shrnout výsledky výzkumu mechanismů paměti na neuronové a molekulární úrovni. Tento výzkum se prováděl v poslední době v mnoha světových laboratořích a přispěl vynikající měrou k analýze základních mechanismů paměti. Symposia se zúčastní F. Morrell — USA, E. N. Sokolov — SSSR, I. S. Beritašvili — SSSR, MacConnel, Verzeano, Jacobson a Spinelli — USA aj.

Následuje symposium „*Krátkodobá a dlouhodobá paměť*“ (organizátor prof. D. Broadbent, Anglie). Budou zde předloženy údaje o krátkodobé (operativní) a dlouhodobé paměti, získané různými světovými laboratořemi. Symposia se zúčastní D. Broadbent — Anglie, J. McGeoch a A. Melton (USA), P. Nevelskij (SSSR), G. Oléron (Francie) aj.

Konečně sem patří symposium „*Paměť a činnost*“ (organizátor prof. P. I. Zinčenko, Charkov), kde se posoudí úloha činnosti člověka v utváření mnestických procesů. Referáty ukáží závislost procesu zapamatování na cíli činnosti a způsoby možné regulace paměťových procesů změnou struktury činnosti člověka. Kromě prací sovětských autorů (A. A. Smirnov,

Moskva, P. I. Zinčenko, Charkov) tu budou příspěvky D. Normana (USA), B. Szewczuka (Polsko aj).

Zvláštní skupina symposií se bude zabývat otázkami *psychologie řeči a psychologie složitých forem myšlení*.

Speciální symposium bude věnováno problému „*Modely vnímání řeči*“ organizátoři — L. A. Čistovičová, Leningrad a prof. G. Fant (Švédsko). Sejdou se tu fyziologové, psychologové, lingvisté, fyzikové-akustici a specialisté pro teorii komunikace. Budou projednány otázky analýzy zvuků řeči a mechanismů jejich utváření, a rovněž možnost modelování těchto procesů. Zúčastní se L. A. Zinder (Leningrad), R. Jakobson (USA), K. Stevens a A. Liberman (USA), G. Koene (Holandsko), B. Lindblum (Švédsko), J. Ondráková (Československo) aj.

Velmi zajímavé bude symposium „*Psychologické mechanismy utváření pojmů a rozumových úkonů*“ (organizátoři prof. B. Inhelderová a P. J. Galperin). Budou zde projednány základní způsoby utváření pojmů a etapy, jimiž prochází lidský úkon, když se postupně přeměňuje v složitý zobecněný úkon rozumový. Jádrem symposia bude srovnání výsledků získaných školou Piagetovou na jedné straně a moskevskou skupinou pro výzkum utváření rozumových úkonů na straně druhé. Symposia se zúčastní B. Inhelderová a J. Piaget (Švýcarsko), P. J. Galperin a jeho spolupracovníci (Moskva), J. Bruner (USA), F. Bresson (Francie) aj.

Důležité problémy psychologie myšlení budou projednány v symposiu „*Heuristické procesy v myšlenkové činnosti*“ (organizátor prof. A. deGroot, Holandsko a prof. W. Reitman, USA). Bude posouzena nová vědecká disciplína „heuristika“, zaměřená na analýzu struktury logických operací, výběrovost myšlenkových procesů, pravděpodobnostní formy myšlení. Kromě A. de Groota a W. Reitmana se účastní sovětské psychologové O. K. Tichomirov a B. N. Puškin, a také řada psychologů ze socialistických zemí.

Další symposium je „*Patopsychologie a její význam pro výzkum psychických procesů*“ (organizátoři prof. B. V. Zeigarniková, SSSR a prof. O. Zangwill, Anglie). Na programu je význam výzkumu patologických změn psychiky pro analýzu mechanis-

mů normálních psychických procesů, a obecně psychologický význam patopsychologických a neuropsychologických výzkumů. V symposiu vystoupí B. V. Zeigarniková, A. R. Lurija, V. N. Mjasiščev (SSSR), O. Zangwill (Anglie), J. Wishner (USA) aj.

Dvě symposia se budou zabývat teoretickými problémy inženýrské psychologie. Symposium „*Teoretické problémy systému — člověk - stroj*“ (organizátoři prof. Faverge, Belgie a prof. A. Chapanis, USA) se bude zabývat analýzou obecně psychologických problémů vývoje nových forem techniky, a zejména automatizace. Budou tu zahrnuty problémy vzájemného působení člověka a stroje, analýza práce operátora, vypracovávání nových forem informace pro operátora. Zúčastní se F. Brambilla (Itálie), E. Crossman (USA), D. A. Ošanin (SSSR), D. J. Panov (SSSR), S. Poulton (Anglie), P. Timpe (NDR) aj.

Symposium „*Psychologické problémy člověka v kosmu*“ (organizátor prof. V. V. Parin) bude věnováno novým psychologickým a psychofyzilogickým problémům, vznikajícím při vývoji kosmonautiky: vliv beztížného stavu na chování člověka, vliv dlouhodobé izolace na psychické procesy, zvláštnosti vnímání času v podmínkách kosmických letů atd. Kromě sovětských badatelů (V. V. Parin, F. D. Gorbov aj.) se zúčastní řada zahraničních psychologů a psychofyzilogů: L. Aaron, G. Shaffer a B. Fruchter (USA), J. Gross a Šváb (Československo) aj.

Třetí část kongresu bude věnována otázkám *psychického vývoje dítěte*. Tyto otázky byly v sovětské psychologii významně rozvíjeny pod vlivem prací vynikajícího psychologa L. S. Vygotského.

Tato část bude zahájena symposiem „*Výzkum průběhu psychického vývoje dítěte*“, (organizátor prof. R. Zazzo, Francie). Tato problematika je rovněž známa pod názvem „*Longitudinální výzkumy*“. Bude posouzena metodologie dlouhodobého sledování psychického vývoje dítěte, a rovněž analýzy věkových změn v psychických procesech, které se částečně odrážejí v „*psychologické biografii*“ člověka. Spolu se sovětskými badateli (D. B. Elkonin, M. S. Pevzner a V. I. Lubovskij) se jednání zúčastní R. Zazzo (Francie), Ch. Hindley a J. Kagan (USA), J. Švancara (Československo) aj.

Symposium „*Vývoj vnímání a činnosti*“ (organizátor prof. A. V. Zaporožec) zhodnotí údaje o závislosti utváření vnímání na aktivní činnosti, získané v psychologických laboratořích různých zemí. Kromě A. Zaporožce a jeho spolupracovníků se zúčastní E. Gibson a P. Held (USA) aj.

Symposium „*Řeč a psychický vývoj dítěte*“ (organizátoři M. Kolcova, SSSR, a L. Barto, Maďarsko) je věnováno vlivu řeči na utváření psychických procesů dítěte. Zúčastní se A. A. Ljublinskaja (Leningrad), G. L. Rozengardt (Moskva), G. Kendler (USA), J. Schubert (Anglie) aj.

Dalším symposiem bude „*Psychický vývoj dítěte v procesu učení*“ (organizátoři prof. G. Kustuk, Kijev a prof. N. A. Menčinskaja, Moskva). Bude tu prodiskutována obecná charakteristika psychického vývoje dítěte a úloha, kterou v něm má učení. Symposia se účastní G. S. Kostuk, N. A. Menčinskaja a V. V. Davydov (SSSR), Lénárd (Maďarsko), Lompscher (NDR) aj.

Závěrečným symposiem této části bude „*Psychický vývoj v podmínkách senzoric- kých defektů*“ (organizátoři prof. R. M. Boskis a A. I. Meščerjakov, Moskva). Budou proanalyzovány zvláštnosti psychického vývoje dítěte zbaveného zraku či sluchu. Významné místo tu zaujmou výzkumy Defektologického institutu Akademie pedagogických věd z Moskvy. Kromě sovětských specialistů (R. M. Boskis, R. E. Levina, A. I. Meščerjakov, Ž. I. Šif, A. M. Goldberg aj.) se zúčastní H. Furth a P. Doctor z USA, P. Oléron (Francie), N. O' Connor (Anglie) aj. Speciální referát přednese na symposiu vědecká pracovnice Defektologického institutu Olga Skorochoďová.

Poslední skupina symposií, zařazených do programu kongresu, bude věnována problémům *sociální psychologie a vlivu sociálních podmínek na utváření osobnosti*.

V úvodním symposiu „*Teoretické a metodologické problémy sociální psychologie*“ (organizátor prof. L. Festinger, USA) budou projednány otázky předmětu sociální psychologie a metod, kterých může být využito při výzkumu sociálního chování osobnosti. Vyčlenění otázek, které má zkoumat sociální psychologie jako zvláštní odvětví psychologie, a jejich oddělení od problémů, které jsou předmětem sociologie, posouzení experimentálních psychologických metod výzkumu sociálního chování lidí, to vše

bude na programu tohoto symposia. Symposia se zúčastní D. I. Česnokov (Moskva), H. Kelley (USA), H. Himmelweit (Anglie), S. Moskovici a C. Faucheux (Francie), M. Mulder (Holandsko), M. Irle (NSR), J. Nuttin (Belgie), N. S. Mansurov (Moskva), V. N. Šubkin (Novosibirsk) aj.

Symposium „*Sociální utváření osobnosti*“ (organizátoři L. I. Božovičová, SSSR a U. Bronfenbrenner, USA), je věnováno analýze psychického vývoje osobnosti v kolektivu, a analýze vlivu kolektivu na utváření osobnosti dítěte a adolescenta. Zúčastní se U. Bronfenbrenner (USA), L. I. Božovičová (Moskva), T. E. Konniková (Leningrad), V. Szewczuk (Polsko), R. Zazzo (Francie), A. Bandura (USA), J. Aronfreed (USA), S. Komlosi (Maďarsko) aj.

Symposium „*Vývoj psychiky v podmínkách různých kultur*“ (organizátoři prof. H. Tajfel a prof. O. Klineberg) se bude zabývat problémy souvisejícími s vývojem rozvojových zemí, a vyplývajícími z požadavků na racionální vědecké základy vyučování a výchovy dospívající mládeže v podmínkách rozmanitých kultur. Budou tu předloženy údaje ze srovnávacího psychologického výzkumu poznávacích procesů v různých zemích a u různých národů. Symposia se zúčastní E. Jacobson (USA), A. Tajfel (Anglie), J. Averkijeva (SSSR), R. Díaz-Guerrero (Mexiko), W. Lambert (Kanada), M. Cesa-Bianchi (Itálie), M. Zavalloni (Francie) aj.

Symposium „*Psychologie chování v malých skupinách*“ (organizátor prof. Hiebsch, NDR) bude věnováno psychologickým problémům vzájemných vztahů lidí v malých skupinách. Tento problém je v poslední době zvláště aktuální z hlediska nejučelnějšího rozmístování lidí v malých skupinách i z hlediska výběru malých kolektivů, které musí dlouho pracovat bez bezprostředního styku s jinými lidmi (dlouhodobé přezimování, kosmický let atd.). Symposia se zúčastní Flament (Francie), Vorweg (NDR), Irle (NSR), Moreno (USA), H. Fischer (Švýcarsko), F. D. Gorbov (SSSR), E. Gunderson (USA), B. Hornowski (Polsko) aj.

Poslední symposium bude věnováno tématu „*Práce a osobnost*“ (organizátor prof. A. A. Zvorykin, Moskva). Bude tu předložen materiál psychologických a sociologických výzkumů o vlivu práce na formování

osobnosti, a projednány výzkumné metody, které by s dostatečnou spolehlivostí umožnily prozkoumat vliv práce v kolektivu na utváření nových psychologických zvláštností osobnosti. Je přirozené, že v symposiu se posoudí formy, jichž práce nabývá v různých společenských soustavách, a výsledky, jimiž se projevuje. Symposia se zúčastní V. S. Merlin (Perm), V. A. Jadov (Leningrad), K. K. Platonov (Moskva), T. Tomáševskij (Polsko), Herzberg (USA), G. Friedman (Francie), a rovněž pracovníci řady sovětských psychologických laboratoří.

Kromě symposií, která budou na kongresu probíhat ve čtyřech paralelních proudcích, a jejichž současný překlad do jednacích jazyků kongresu bude zabezpečen, bude do programu kongresu zařazena i řada tematických zasedání. Budou zde předneseny referáty psychologů různých zemí, věnované experimentálnímu výzkumu senzorických procesů, psychologických zvláštností spánku a bdění, psychologií řeči a myšlení, emocionálním procesům a řadě jiných aktuálních psychologických problémů. Na rozdíl od symposií bude plán těchto zasedání zahrnovat referáty z různých zemí a odrážet nejcennější výzkumy, které se tam provádějí.

Aby se stal XVIII. mezinárodní kongres co nejrepresentativnější, rozhodl se programový výbor publikovat některé referáty, které pro omezené časové možnosti nemohly být zařazeny, v podobě tezí. To umožní autorům těchto referátů vejít ve styk s těmi, kdo se zajímají o podobné otázky, a projednat je mimo zasedání kongresu.

Na kongresu bude promítnuta řada vědeckých filmů, a to v době, která pro to bude speciálně určena. Bude rovněž uspořádána výstava nových výzkumných aparatur a nové literatury sovětských a zahraničních nakladatelství. Některé otázky, které nebude možno vzhledem k omezeným časovým možnostem posoudit v rámci kongresu, se stanou předmětem zvláštních konferencí, organizovaných po kongresu v Moskvě a Leningradu.

V Moskvě bude po kongresu uspořádána konference „*Psychologie a psychoterapie*“ (ministerstvo zdravotnictví SSSR), „*Psychologie a defektologie*“ (Institut defektologie Akademie pedagogických věd); v Le-

ningradě budou uspořádány konference „Utváření a vnímání řeči“ (Institut fyziologie Akademie věd SSSR), „Problém rozhodování“ (Leningradská universita) aj.

Věříme, že toto mezinárodní forum psychologů sehraje významnou úlohu ve vývoji této důležité vědní disciplíny.

A. R. Lurija

CELOSTÁTNÍ SEMINÁŘ O ÚČASTI PSYCHOLOGIE V DOROSTOVÉM LÉKAŘSTVÍ

Ve dnech 19.—21. října 1965 se konal v Brně celostátní seminář na téma „Psychologická hlediska zdravotní péče o dorost“, na jehož organizaci se podílelo ministerstvo zdravotnictví, Čs. psychologická společnost při ČSAV, Ústřední ústav železničního zdravotnictví a Krajský ústav národního zdraví v Brně. Seminář byl určen především krajským a okresním dorostovým lékařům a sestřím; počítalo se však také s účastí širšího okruhu pracovníků z oblasti výchovy, soudnictví apod., kteří se na svých pracovištích setkávají s problematikou tohoto vývojového období.

Byla přednesena řada referátů věnovaných psychologickým a psychopatologickým aspektům různých problémů, týkajících se mládeže ve věkovém období puberty, adolescence a rané dospělosti. Program byl členěn do půldenních úseků, z nichž každý byl uzavřen diskusí k předneseným sdělením.

Jako první referent prvního dne promluvil krajský dorostový lékař v Brně MUDr. J. Doležal na téma „Nezbytnost psychologických zřetelů ve zdravotní péči o dorost“. Zdůraznil potřebu komplexního přístupu a týmové spolupráce v péči o zdravý psychický a sociální vývoj mladých lidí a nastínil okruh problematiky, která se na tomto poli naskýtá. Následoval referát doc. dr. R. Konečného „Psychologie puberty, adolescence a rané dospělosti“, podávající jak charakteristiku příslušných vývojových období, tak i přehled nejpodstatnějších psychologicko-výchovných problémů, s nimiž se setkáváme u mladých lidí dnešní doby. Prom. psych. H. Široký hovořil na téma „Psychologie meziosobních vztahů a sociometrické metody“; podal stručný přehled poznatků na úseku speciální sociálně psy-

chologické problematiky, u nás až donedávna dosti opomíjené a v rutinní praxi doposud málo zpracovávané. V referátu prom. psych. V. Smékala „Psychologické vyšetřovací metody“ byla věnována pozornost zejména rozčlenění těchto metod a kritériím jejich kvality.

Odpolední program prvního dne byl vyplněn třemi referáty. Na téma „Problémy sexuálního vývoje dorostu“ hovořil MUDr. P. Dráč; všiml si zejména vztahů mezi sexualitou a osobností a rozporů, k nimž vede akcelerace somatického — a tedy i sexuálního — vývoje dnešní mládeže vzhledem k otázce společenské přiměřenosti časového bodu započetí plného sexuálního vyžívání. Prom. psych. a pedagog L. Míček si zvolil téma „Duševní hygiena dospívajících z hlediska psychologa“; uvedl výsledky některých průzkumů u studentů a učitelů a zamýšlel se nad důsledky, plynoucími z relativní častosti výskytu psychické nerovnováhy pro uplatňování zásad duševní hygieny ve školním prostředí. Posledním referentem prvního dne semináře byl doc. MUDr. F. Janda, DrSc., který hovořil na téma „Duševní hygiena dospívajících z hlediska lékaře“. Zdůraznil význam období dospívání pro vývoj osobnosti, který je v jistém smyslu analogický významu raného období, až na to, že sociální činitelé tu mají převahu nad biologickými.

V dopoledním programu druhého dne vystoupila řada referentů. Prof. MUDr. J. Hádlík, který hovořil na téma „Duševní poruchy mladistvých“, podal přehled příčin psychiatrických hospitalizací v Jihomoravském kraji z hlediska frekvence příslušných nosologických jednotek. Referát prim. MUDr. J. Černého měl název „Psychopatologie puberty, adolescence a rané dospělosti“. Byl podrobně analyzován materiál adolescentních pacientů brněnské psychiatrické léčebny se zřetelem jak k nosologickým jednotkám, tak k etiopatogenetickým činitelům a klinickým obrazům. Doc. MUDr. M. Bouchal referoval na téma „Psychické změny a reakce při různých onemocněních a vadách mladistvých“. Zdůraznil význam vztahu mezi osobností pacienta a osobností zdravotníka a uvedl řadu klinických problémů, k nimž je třeba přistupovat mimo jiné i z pozic medicínské psychologie. Referát prim. MUDr. V. Holuba „Neurologické afekce dorostu z hlediska